

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*

ประภาพรณ รักเลี้ยง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางสะพานประพันธ์ชนานุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.35 ถึง 0.80 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.35/81.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้
2. ดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองมีค่าเท่ากับ 0.7146 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.46
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรท้องถิ่น, ชุมชนวังทอง

* บทความวิจัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, 2558

¹ อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, E-mail: raklieng@hotmail.com

Development of Local-based Curriculum in Wang Thong Community, Wang Thong District, Phitsanulok*

Prapaphan Rakleang¹

Abstract

The purposes of this research were: 1) The efficiency Analysis of Wang Thong community's local-based curriculum by the use of developed lesson plans with 80/80 standard criterion. 2) Examine effectiveness index of lesson plans based on Wang Thong community's local-based curriculum. 3) Compare the achievement of student performance before and after taking a course under Wang Thong community's local-based curriculum. The target group consisted of 21 Mathayom 3 students (US grade 9) in the second semester of the academic year 2014 from Wat Bangsapanpapanchananuson School under Phitsanulok Primary Educational Service Area 2. The research instruments were test 40 items of achievement test having discriminant index ranging from 0.35 to 0.80 and a reliability value of 0.78.

The results are as follows:

1. The efficiency of Wang Thong community's local-based curriculum by the use of developed lesson plans is 82.35 / 81.75. It is higher than 80/80 standard criterion.
2. Effectiveness Index (E.I.) of the developed lesson plans under Wang Thong community's local-based curriculum is equal to 0.7146. It means that students have made a progress in learning 71.46 percent.
3. The achievement of student performance after taking the course under Wang Thong community's local-based curriculum is higher than before taking the course. There is significant difference of Mathayom 3 students' achievement at .01.

Keywords: Curriculum Development, Local-based Curriculum, Wang Thong Community

* Research in Educational Administration, Phitsanulok University, 2015

¹ Lecturer, Graduate of Phitsanulok University, E-mail: rakleang@hotmail.com

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

การจัดการศึกษาระดับชาติได้กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ว่าด้วยแนวทางในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีบทบาท โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสามารถจัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษาได้หลายวิธีเช่น การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน รายละเอียดเนื้อหาวิชา จัดทำคำอธิบายหรือวิชาเพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อความเป็นไทย เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2545, น. 2-3) การพัฒนาหลักสูตรในท้องถิ่นในระดับโรงเรียนจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษาซึ่งครูผู้สอนและผู้บริหารการศึกษาจะต้องตระหนักในความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการนำภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำกระบวนการวิจัยเข้ามามีใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเพราะการวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรสามารถนำข้อค้นพบมาแก้ไขปัญหา และนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.17)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชน และสนใจความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องผัดไทยและส้มแผ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งตรงกับคำขวัญของอำเภอวังทอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรจะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และอนุรักษ์สืบทอดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางสะพานประพันธ์ชนานุสรณ์ ในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลกเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 10 โรงเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาหลักสูตร ความเป็นมาของอำเภอวังทอง วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญา และกิจกรรมการทำ ผักไทยและส้มแผ่นชุมชนวังทองเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งพัฒนาเป็นหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนวังทอง

ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนวัดบางสะพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2 อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของผู้เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางสะพานประพันธ์ชนานุสรณ์ ในอำเภอ วังทอง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลกเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 10 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางสะพานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 21 คน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือแต่ละชนิดตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แนวคำถามการสนทนากลุ่มชุมชนวังทองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 ศึกษาความรู้จากเอกสารงานวิจัยตำราวารสารและศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนโรงเรียนหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาความรู้เกี่ยวกับการสนทนากลุ่มการวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา (รัตนะ บัวสนธิ์, 2551, น.112-131) เพื่อกำหนดแนวคำถามและประเด็นคำถามตามแผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผนดังรายละเอียดในข้อ 3.2

1.2 นำความรู้ที่ได้มาสร้างแนวคำถามหลักและคำถามขยายในการสร้างแนวคำถามการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอและตรงกับความต้องการ

1.3 นำแนวคำถามประเด็นการสนทนากลุ่มที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคำถามและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน นำแนวคำถามการสนทนากลุ่มที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและนำแนวคำถามการสนทนากลุ่มไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสม

2. หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาจากการสนทนากลุ่มนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อที่จะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่สมบูรณ์โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เกี่ยวกับหลักการจุดหมายโครงสร้างการจัดหลักสูตรการจัดเวลาเรียนสาระและมาตรฐานการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การจัดหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2545, น.1-34) และศึกษาเอกสารแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา(กรมวิชาการ, 2545, น.1-64)

2.2 ศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและแนวทางการจัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (กรมวิชาการ, 2545, น.1-48)

2.3 ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเรื่องประวัติความเป็นมา การทำผ้าไหมและสั้มแผ่น คุณค่าประโยชน์วัสดุและอุปกรณ์ วิธีการผลิตจากแหล่งเรียนรู้ผู้รู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่นผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของกรมวิชาการใช้วิธีปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหาสาระเข้าไปในหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.5 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นจากการสนทนากลุ่มจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย คำชี้แจง คำอธิบายรายวิชา ความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ หลักการและจุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหา และ สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.6 นำหลักสูตรท้องถิ่นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องของหลักสูตรท้องถิ่นและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.7 นำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินความเหมาะสมโดยแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.8 นำหลักสูตรท้องถิ่นมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้สมบูรณ์และจัดพิมพ์เพื่อนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง..กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จากคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (กรมวิชาการ, 2545, น.53-63)

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยการสร้างตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น จำนวน 3 แผนดังนี้

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของอำเภอวังทอง

3.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญา

3.2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 กิจกรรมการทำผัดไท สัมผัสวังทอง

3.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้และนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

3.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2545, น.62-66)

4.2 วิเคราะห์เนื้อหากำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

4.3 สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุมชนวังทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อประเมินความสอดคล้อง (IOC) ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและข้อบกพร่องต่างๆ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ของบุญชม ศรีสะอาด (2545, น.64)

4.5 ได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 จำนวน 30 ข้อและเป็นแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ

4.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แก้ไขเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.7 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การจัดกระทำข้อมูล

การวิจัยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนั้นจึงได้กำหนดระบบการจัดการข้อมูล ดังนี้

1. จำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลที่รวบรวมได้โดยใช้เกณฑ์การจำแนกตามขั้นตอนการวิจัยและแยกประเภทข้อมูลตามชนิดของข้อมูลที่มีลักษณะเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และเชิงปริมาณ (Quantitative Data)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองการวิเคราะห์ข้อมูลในการสนทนากลุ่มแบ่งเป็น

2.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยได้ดำเนินการทันทีที่มีการรวบรวมข้อมูลสิ้นสุดลงผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนากลุ่มสิ้นสุดลงโดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนาผู้จัดบันทึกผู้บริหารทั่วไปและจากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบข้อมูลและพัฒนากรอบความคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

2.1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและจากการถอดเทปโดยสรุปความจากเอกสารความถี่ของคำถามและเนื้อหาที่สนใจ ซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์ของกลุ่มสนทนาคำด้วย

2.1.3 การตีความสร้างข้อสรุปโดยหลักการกฏวิทยาเชิงอุปนัย (Induction) ใช้กับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมข้อมูลและสถานการณ์จากการสนทนากลุ่ม โดยตีความสร้างข้อสรุปตามรูปแบบที่เกิดขึ้นความสัมพันธ์และผลกระทบของปรากฏการณ์ที่รับรู้รวมถึงการวิเคราะห์โดยสามัญสำนึกและความเป็นจริงของข้อมูล

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากเครื่องมือวิจัยมีดังนี้

2.2.1 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2.2 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นตามเกณฑ์ 80/80 และหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

2.2.3 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Dependent) เพื่อดูความก้าวหน้าทางการเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.104)
2. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.105)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.106)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 หาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องวังทองศึกษา โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80 ผลปรากฏดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละจากการวัดพฤติกรรมระหว่างเรียนการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน การทดสอบย่อย และการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง วังทองศึกษา

เลขที่	คะแนนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้								ทดสอบวัด ความรู้ หลังเรียน
	ทดสอบ วัดความรู้ ก่อนเรียน	แผนที่ 1		แผนที่ 2		แผนที่ 3		รวม	
		พฤติกรรม ระหว่างเรียน	ทดสอบย่อย	พฤติกรรม ระหว่างเรียน	ทดสอบย่อย	ทักษะการ ปฏิบัติงาน	ทดสอบย่อย		
	30	15	15	15	15	15	15	75	30
1	10	12	8	13	8	14	8	63	24
2	12	13	9	12	8	13	9	64	24
3	12	12	8	13	9	12	8	62	25
4	13	12	8	11	8	14	8	61	25
5	9	13	7	12	7	12	9	60	24
6	11	11	8	12	9	13	8	61	24
7	12	12	8	13	8	14	9	64	25
8	10	13	9	12	9	12	8	63	26
9	11	12	7	11	8	13	9	60	25
10	12	11	8	12	7	13	8	59	24
11	10	12	9	13	9	13	8	64	24
12	10	13	8	12	8	13	8	62	24
13	11	11	7	12	9	12	9	60	25
14	13	12	8	11	9	14	10	64	25
15	10	13	8	12	8	13	8	62	24
16	9	11	8	12	7	13	9	60	23
17	9	12	7	11	8	12	9	59	24
18	8	13	9	12	9	13	8	64	25
19	11	12	8	13	10	12	10	65	24
20	12	11	7	12	8	13	8	59	25
21	12	12	8	11	9	12	9	61	26
รวม	227	253	167	252	175	270	180	1297	515
$\bar{X}$	10.81	12.05	7.95	12.00	8.33	12.86	8.57	61.76	24.52
S.D	1.40	0.74	0.67	0.71	0.80	0.73	0.68	1.95	0.75
ร้อยละ	36.03	80.32	79.52	80.00	83.33	85.71	85.71	82.35	81.75

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 21 คน มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมระหว่างเรียน ทักษะการปฏิบัติงาน และการทดสอบย่อย ทั้ง 3 แผน เท่ากับ 61.76 จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.35 และคะแนนเฉลี่ยการทดสอบวัดความรู้หลังเรียน เท่ากับ 24.52

จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.75 ดังนั้น หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.35/81.75

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	21	75	61.76	1.95	82.35
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	21	30	24.52	0.75	81.75
ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.35/81.75					

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.35/81.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 หากำดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องชุมชนวังทอง

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง

ผลรวมคะแนนทดสอบวัด ความรู้ก่อนเรียน	ผลรวมคะแนนทดสอบวัด ความรู้หลังเรียน	กลุ่ม ตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	ค่าดัชนี ประสิทธิผล (E.I.)
227	515	21	30	0.7146

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง มีค่าเท่ากับ 0.7146 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.46

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง ระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	21	30	10.81	1.40	48.00**	.00
หลังเรียน	21	30	24.52	0.75		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.35/81.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้
2. ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง มีค่าเท่ากับ 0.7146 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.46
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก อภิปรายผลดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.35/81.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า เมื่อนักเรียนได้เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง มีความรู้ระหว่างเรียนจากการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงาน และการทดสอบย่อย นักเรียนมีความรู้คิดเป็นร้อยละ 82.35 และเมื่อทำการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจหลังเรียนจบตามแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 81.75 ทั้งนี้จะเนื่องมาจากหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นหลักสูตรท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรที่มุ่งหวังให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติการทำผ้าไทย และสั้มนั่น ซึ่งเป็นฝากของอำเภอวังทอง และยังเป็นส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่กับอำเภอวังทอง ดังที่นิคม ชมภูหอง (2542, น.13) ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่าเป็นมวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยพยายามใช้ทรัพยากรท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้เรียนนอกจากนี้หลักสูตรท้องถิ่นในสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ชุมชนวังทอง ยังส่งเสริมการนำความรู้จากห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตนอกห้องเรียนให้กับนักเรียนอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Tabá (1962) และ Oliva (1992, p.108) ที่กล่าวว่า การสร้างหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องสำรวจความต้องการของผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกและรวบรวมเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้เป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของความรู้ที่นั้นๆ

2. ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทองมีค่าเท่ากับ 0.7146 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.46 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิด ประสพการณ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน จึงส่งผลให้หลังเรียนนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสากร รัตนพันธุ์ (2552, น.75-84) ที่ได้วิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกหน่อไม้ฝรั่ง อินทรีฯ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ผ่านแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนวังทอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้จากครูและวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์ และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เนื้อหาและแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นของนักเรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.34) กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ที่ดีคือให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว ควบคู่ไปกับการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานกับการเรียนได้เปลี่ยนอิริยาบถ และจะช่วยให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ทักษะ และเจตคติไปยังผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของ Mendoza (2004, p.5793-B) พบว่า ครู มีความพึงพอใจของผลสัมฤทธิ์การสอนต่อหลักสูตรเชิงปฏิบัติการ เพื่อช่วยเหลือครูประถมศึกษา ในการดูแลเด็กและป้องกันความก้าวร้าวและความรุนแรงในชั้นเรียนมากที่สุด และสอดคล้องกับการวิจัยของ Schmidt (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจจากการฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานกับความพึงพอใจในงานโดยรวม ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างความพึงพอใจจากการได้รับการฝึกอบรมในที่ทำงาน กับความพึงพอใจในงานโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ควรมีการยืดหยุ่นในเรื่องระยะเวลา เพราะการจะได้มาซึ่งข้อมูลยังต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ เช่น ความพร้อมของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. การเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการเรียนรู้ที่ดำเนินถึงชีวิต และองค์ความรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน เรียนรู้ปัจจุบัน สภาพสังคม ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

3. การนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องวังทองศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ในชั้นเรียนครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาหลักสูตรควรมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี และสภาพของท้องถิ่น หรือบริบทของสถานศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาในการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ มาพัฒนาเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวง. (2545). *หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อีสันเพรส.
- นิคม ชมภูหลง. (2542). *การสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ*. มหาสารคาม: อภิชิตการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2551). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สากล รัตนพันธุ์. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกหน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางในการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Mendoza, Ryan. (2004). *Helping Elementary School Teachers Identify and Address Depressive Symptoms in Aggressive Male Students: The Development and Evaluation of a Workshop Curriculum*, ProQuest Dissertation & Theses. Retrieved October 26, 2014, from <http://search.proquest.com/docview/305052729?accountid=50152>
- Oliva, Peter F. (1992). *Developing The Curriculum*. (3rd ed). New York: HarperCollins Publishers.

Schmidt, Steven. (2004). The Relationship Between Satisfaction with on-the-job-Training and Overall Job Satisfaction, *ProQuest Dissertation & Theses*. Retrieved October 26, 2014, from <http://search.proquest.com/docview/305115887?accountid=50152>

Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace & World.
